

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Editor: MIRCEA PETEAN

Colecția SAGITARIUS

Coordonator: IOAN MILEA

Coperta: Dinu Virgil

Pe copertă: Paul Klee, *Moartea pentru idee*

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a
României**

MILEA, IOAN

Brevilocviu / Ioan Milea. – Ed. a 2-a, rev. și
adăug.. – Florești : Limes, 2020

ISBN 978-606-799-380-6

821.135.1

© Ioan Milea

© Editura Limes, pentru prezenta ediție

Str. Castanilor, 3

407280 Florești – Cluj

Tel./fax: 0264/544109; 0723/194022

Email: edituralimes2008@yahoo.com

www.edituralimes.ro

Ioan Milea

BREVILOCVIU

Ediția a doua, revăzută și adăugită

**LIMES
2020**

I

Turnul de fildeș?
Nu. Mai degrabă
foișorul de foc.

Intimitatea oarecum distantă a poetului: numai ea, această legătură neconstrângătoare, îi poate lăsa libertatea contemplației, a scrutării dinăuntru a lucrurilor și oamenilor.

Intuiția poetică nu e un punct de vedere sau, dacă e, e unul ce se apropie brusc și cu hotărâre de propriul său absolut.

În poezie, conștiința tragică nu-i decât o melancolie adânc transparentă.

e. e. cummings:

„S(cade o frunză)ingurătate.”

Postmodernism: acrobatul devenit la bătrânețe clown.

Un dans geometric de imagini în jurul unui sens, care este, poate, chiar legea înlănțuirii lor.

Libris.ro
Recept pentru oamenii și cărți

Dacă tac atât de mult e fiindcă simt în tăcere expresia cea mai fidelă a ceva care de câte ori vrea să intre în cuvânt îl distruge.

Blaga nu scrie pe deasupra, ca Mallarmé, nici pe dedesubt, ca Arghezi, ci pe dinăuntru.

Unitate: Privind stolul uriaș de grauri și urmărindu-i schimbările de direcție, rezezi și neașteptate, rămâi uimit de misterioasa lui ordine, de îngemănarea zborului fiecărei păsări în parte cu un zbor comun, care nu mai este liniar, ci umple oarecum spațiul. Păsările par prinse în el aripă în aripă, alcătuiind un păienjeniș plasmatic aerian, cu o geometrie strictă, deși mișcătoare. Un zbor ce absoarbe păsările...

A devenit posibilă o „poezie” a decăderii limbii prin lingvistică: a descompune cuvintele, a cio-pârți vocea.

Nici în poezie întregul nu poate vorbi decât prin părțile sale, dar e mereu refăcut prin ceea ce ele spun.

De fapt, a vorbi asta înseamnă: a da glas.

Incomunicabil ca răsuflarea.

Veșnic nedeslușita legătură dintre chipul și glasul unui om.

O caracterizare a omului modern: prea puțin suflet și prea multă psihologie.

Ce nu suportă oamenii e să le vorbești ca unor muritori.

Poetul: un profesionist al existenței.

Primul pas spre înțelegere este înțelegerea tăcerii. Abia de aici poate începe comunicarea.

Poate că la asta se reduce totul: a alege între Pegas și Calul troian.

Povestirea presupune o artă a ascultării, nu numai a rostirii. Ea depinde de atenția transfiguratoare a celor ce ascultă.

Starea de atenție. Pe ea se edifică o existență ce se vrea mai mult decât parte ridicolă a unui întreg absurd.

Se scrie tot mai puțină poezie pe de rost și tot mai multă poezie dictată. Semnificațiile devin simptome. Formele devin formule. Poemele, simple texte. Încotro?

Pe omul modern gândul morții nu-l mai întregește, ci îl fragmentează. De aici a-tomismul și harababura vieții sale.

libris.ro
Există momente complete, momente de mare intensitate lirică, iar acestea, reverberând în conștiință, devin constante ale ei, purtătoarele ei de sens.

Poetul nu are grijă să țină contrariile la distanță, ci, dimpotrivă, le obligă să se întâlnească. În el.

Un tablou e bun dacă îl face pe om să simtă că privește.

Un drum: să mergi pe urmele privirii tale.

S-a spus că poezia e cel mai rapid limbaj. Esențial e însă că temeiul și ținta acestei rapidități e tăcerea.

Poetul nu folosește cuvintele ca și cum le-ar ști, ci ca și cum le-ar redescoperi. El scrie cu cuvinte uitate și aduse brusc aminte.

Poezia ca întâlnire a unui punct de vedere cu faptul pur al existenței lumii. A privi un lucru înseamnă a-i întâmpina prezența. Privindu-l, te intensifici, te umpli de conștiința existenței lui. Nu lași să se interpună nimic între faptul că îl vezi și faptul că el este.

Acel ceva din vers care promite să existe și dincolo de el.

Cu cât poemul e mai apropiat de originea sa, cu atât comunică mai adânc.

Ca să respiri liniștit trebuie să uiți că respiri. Ca să gândești bine nu trebuie să te obsedeze faptul că gândești. Ca să scrii un poem adevărat trebuie să îți dai seama numai foarte discret că scrii un poem.

Erudit al privirii, erudit al tăcerii, poetul își profesează existența. Adică acea meserie care este – cum zice Sartre – un joc de-a „cine pierde câștigă”.

Tăcerea te apropie de lucruri. Le dă cuvântul, le face mai vii, le umple de demnitate.

Marele transfer metaforic nu se petrece în poem, ci între real și poem: el dă tonul, impune imaginile, naște forma și vibrația ei, adică, pe scurt, face din poem poem.

Faptul că de obicei poemul este așezat pe verticală în pagină arată chiar asta: că el se desfășoară între înalt și adânc.

Tonul potrivit? Grav, dar firesc, limpede, dar pătrunzător.

Poezia modernă, ca și lumea modernă, e sfâșiată între prea multe posibilități. Aceasta este drama ei.

Ion Barbu știa ce spune când s-a numit pe sine *infrarealist*. Așa este orice poet adevărat.

Privirea poetică încearcă să reașeze realitatea înăuntrul ei înseși.

Versul: un impuls verbal care închide în sine privirea poetică, păstrându-i ritmul, mișcarea, orizontul pe care s-au imprimat urmele realului.

Lumea modernă lasă impresia unei încordări ce tinde să închidă cercul.

Ca poet, trebuie să-ți păstrezi deopotrivă privilegiul cuvântului și privilegiul tăcerii.

A gândi poetic e un exces și o asceză.

Cel mai complicat lucru e să reînveți simplitatea.

Așa e: există în om o normă lăuntrică obiectivă. Dovadă că o simțim mereu și mereu tocmai ca fiind trădată.

Lumea aceasta la care am ajuns vrea parcă să smulgă din noi norma lăuntrică.

Era atomică: oamenii nu se mai roagă pentru mântuire, ci militează pentru dreptul de a putea muri unul câte unul.

Și labirintul are un ritm. Iar unde mai există un ritm există încă o ordine. Adică un sentiment al salvării.

De la un anumit grad de profunzime încolo, înțelegerea nu se mai poate întemeia decât pe subînțelegere.

În ce privește poezia, o singură ambiție: să ajungi la rădăcina intuiției contemplându-i floarea.

Imaginea poetică e cu puțință numai datorită descoperirii unei legături atât de strânse între lucruri încât cuvintele care le denumesc par a se contopi într-un cuvânt mai mare și mai cuprinzător: imaginea însăși.

În ciuda a ceea ce se crede de obicei, poetul scrie pentru ca realitatea să nu devină ficțiune.

Există oare mai cumplit eșec decât acela de a contribui la distrugerea pe care o negi?

În acest babilon al ignoranței, nepăsării și distrugerii, glasul poetului caută să mai facă ecou lumii.

Malraux: „A fi om înseamnă a reduce la maximum partea ta de comedie.” Adevărat, și încă și mai adevărat în modernitate, care trădează o mare criză comică și în care, potrivit definiției lui Malraux, este tot mai greu să fii om.

Valéry despre Leonardo: „Știe din ce e făcut un surâs, pe care poate să-l așeze pe fața unei case, în cutele unei grădini.”

Tot Valéry: „Idee bună de vorbit, iar nu de scris.”

Și iarăși Valéry: „Nu-i act de geniu care să nu fie mai puțin ca actul de a fi.”

Poemul își poartă în sine norma lăuntrică, adică necesitatea care i-a dat naștere. Expresia ei cea mai nemijlocită, dar și cea mai subtilă, sunt ritmul și tonul.

O lectură care să dea glas aceluia prezent indeductibil din poem.

Înțeleg poemul ca fiind forma unei mișcări de spirit, și nu doar o expresie a unei stări sufletești. Așa îl citesc: urmându-i ritmul, lăsându-

mă dus de intimitatea a ceea ce se mișcă acolo. Și așa aș vrea să-l scriu.

Starea de atenție: ațintirea în afară a ființei.
Starea de atenție: riscul salvator al mirării.

A închide în tine cât mai multă poezie: a te afla la egală distanță de toate lucrurile, nu din nepăsare, ci, dimpotrivă, pentru a fi atent la nevăzutul minunat ce le ține laolaltă.

Poetul nu are dreptul la antipatie. De aceea și pare deseori antipatic.

A fi poet presupune un fel ciudat de a fi drept cu tot ceea ce există.

A gândi înseamnă a crea o diferență. A contempla înseamnă a o aboli. Poetul îndură primul act și se bucură de al doilea.

O vorbă a lui Parmenide: „Privește cu gândul...”

Un poem scurt e așa (mă uit pe fereastră), ca o spărtură albastră în frunzișul plopului, între două adieri de vânt.

Nu căutăm decât o expresie egală cu ceea ce exprimă.